

IZVRŠNI ODBOR

Broj: 158/15

Beograd, 27.05.2015.

Objavlivanje podataka i informacija

MARFIN banke a.d. Beograd

za period 01.01.2014. - 31.12.2014. godine

Beograd, Maj 2015. godine

1. Uvod

Marfin Banka a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) osnovana je 28. decembra 1990. godine. Banka je u skladu sa Zakonom o bankama registrovana za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu i obavljanje kreditnih i depozitnih poslova u zemlji.

Sedište banke je u Beogradu, ulica Dalmatinska broj 22.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke, Marfin Bank a.d. Beograd u nastavku objavljuje izveštaj za period 01.01.2014 - 31.12.2014. godine.

Izveštaj se javno objavljuje na internet domenu Banke (www.marfinbank.rs).

Objavljivanje se odnosi isključivo na podatke Banke, s obzirom da Banka nema podređenih društava i ne vrši konsolidaciju.

Ukupni regulatorni kapital na dan 31.12.2014. godine iznosi **2.040.189 hiljada dinara** i sastoji se od osnovnog kapitala 1.205.410 hiljada dinara i 834.779 hiljada dinara dopunskog kapitala.

Minimalni kapitalni zahtevi za pokriće rizika iznose **1.647.242 hiljada dinara**, od čega se na kreditni i rizik druge ugovorne strane odnosi 1.445.248 hiljadu dinara, a na operativni rizik 189.017 hiljada dinara.

Interni kapitalni zahtevi za pokriće rizika, utvrđeni u skladu sa Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala, iznose **1.823.898 hiljada dinara**.

Stopa adekvatnosti kapitala u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke na dan 31.12.2014. godine iznosi **14,86%**.

Stopa adekvatnosti internog kapitala u skladu sa ICAAP-om na dan 31.12.2014. godine iznosi **13,42%**.

1.1 Minimalni kapitalni zahtevi i interni kapitalni zahtevi Banke

('000 din)

	Adekvatnost kapitala u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke	Adekvatnost kapitala u skladu sa procesom interne procene adekvatnosti kapitala	Razlika
(A)	Kapital	Raspoloživi interni kapital	
	2.040.189	2.040.189	
(B)	Minimalni kapitalni zahtevi	Interni kapitalni zahtevi	
Kreditni rizik	1.445.248	1.490.788	45.540
Tržišni rizici	12.977	35.358	22.381
Operativni rizik	189.017	237.189	48.172
Rizik koncentracije		6.574	
Kreditno-devizni rizik		18.294	
Kamatni rizik		8.740	
Rizik likvidnosti		0	
Ostali materijalno značajni rizici		26.954	
Efekti diversifikacije		0	
UKUPNO		1.647.242	
A/ (B*8,33) *100	Pokazatelj adekvatnosti kapitala u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke	Pokazatelj adekvatnosti internog kapitala u skladu sa ICAAP-om	
	14,86%	13,42%	

2. Strategija i politika za upravljanje rizicima

Strategija upravljanja rizicima obezbeđuje jedinstveno i dosledno upravljanje rizicima Banke na dugoročnoj osnovi i određuje odnos Banke prema rizicima kojima je u svom poslovanju izložena ili može da bude izložena.

Strategija upravljanja rizicima se usklađuje sa poslovnom politikom i strategijom Banke kao i Strategijom i planom za upravljanje kapitalom Banke.

Strategija upravljanja rizicima sadrži:

- pregled i definicije svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena;
- dugoročne ciljeve, utvrđene poslovnom politikom i strategijom Banke, kao i sklonost ka rizicima određenu u skladu sa tim ciljevima;
- osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima;
- osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke (ICAAP).

Dokument se periodično razmatra i po potrebi revidira, a najmanje u slučaju izmene regulatornih zahteva i značajnijih izmena poslovne politike i strategije Banke ili makroekonomskog okruženja u kome Banka posluje.

Za primenu Strategije upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacioni delovi koji sprovode i učestvuju u sistemu upravljanja rizicima:

Skupština

- usvaja poslovnu politiku i strategije Banke- kojima se definišu poslovni ciljevi Banke za period od najmanje tri godine;
- odlučuje o povećanju kapitala, odnosno o ulaganjima kapitala u drugu banku ili druga pravna lice, kao i o visini ulaganja u osnovna sredstva Banke i investicione nekretnine;

Upravni odbor

- usvaja predlog poslovne politike i strategije Banke i podnosi Skupštini Banke na usvajanje
- bira i razrešava predsednika i članove Izvršnog odbora Banke;
- bira i razrešava članove Odbora za reviziju, Kreditnog odbora i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom;
- utvrđuje iznose do kojih Izvršni odbor Banke može odlučivati o plasmanima i zaduživanju Banke i odlučuje o plasmanima i zaduživanju Banke preko tih iznosa;
- daje prethodnu saglasnost za izloženost Banke prema svakom pojedinačnom licu ili grupi povezanih lica koja prelazi 10% kapitala Banke, odnosno za povećanje ove izloženosti preko 20% kapitala Banke;
- uspostavlja sistem unutrašnjih kontrola i vrši nadzor nad njegovom efikasnošću;
- utvrđuje strategiju i politiku za upravljanje rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom banke;
- razmatra izveštaje spoljne i unutrašnje revizije o rezultatima izvršene revizije, kao i izveštaje o aktivnostima i radu unutrašnje revizije, te odobrava godišnji izveštaj o adekvatnosti upravljanja rizicima i unutrašnjoj kontroli Banke;
- usvaja tromesečne i godišnje izveštaje Izvršnog odbora Banke o poslovanju Banke, uključujući tromesečne izveštaje o upravljanju rizicima i skupštini banke podnosi usvojen finansijski izveštaj na konačno usvajanje

- odlučuje o sticanju sopstvenih akcija, o prodaji akcija, odnosno udela u povezanom licu
- donosi poslovničke o svom radu i o radu Odbora za reviziju, Kreditnog odbora i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom;
- donosi, na predlog Izvršnog odbora Banke, odluke o otpisu osnovnih sredstava, otpisu sumnjivih i spornih potraživanja, s tim što Upravni odbor može deo svojih ovlašćenja, do limita određenog posebnom Odlukom Upravnog odbora, preneti na Izvršni odbor;
- predlaže Skupštini visinu ulaganja u osnovna sredstava za potrebe Banke i investicione nekretnine, kao i prodaju osnovnih sredstava veće, znatnije vrednosti (nepokretnosti u vlasništvu Banke);
- na predlog Izvršnog odbora, odlučuje o kupovini i prodaji osnovnih sredstava i investicionih nekretnina, u okviru visine sredstava koju je utvrdila Skupština Banke, a koje po svojoj vrednosti ne spadaju u nadležnost Skupštine;
- donosi odluke o prenosu i/ili prodaji potraživanja Banke, uz mogućnost da deo ovih ovlašćenja posebnom Odlukom prenese na Izvršni odbor;
- utvrđuje unutrašnju organizaciju, odnosno organizacionu strukturu Banke koja obezbeđuje podelu ovlašćenja, dužnosti, i odgovornosti zaposlenih, članova organa upravljanja i drugih lica na rukovodećem položaju u Banci, na način kojim se sprečava sukob interesa i obezbeđuje transparentan i dokumentovan proces donošenja i sprovođenja odluka;
- usvaja plan oporavka Banke;
- usvaja plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja i plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja;
- nadzire rad Izvršnog odbora;

Izvršni odbor

- izvršava odluke Skupštine Banke i Upravnog odbora Banke;
- predlaže Upravnom odboru poslovnu politiku i strategiju Banke, kao i strategiju i politiku za upravljanje rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke;
- odlučuje o plasmanima i zaduživanju Banke do iznosa koji utvrdi Upravni odbor Banke;
- odlučuje, uz prethodno odobrenje Upravnog odbora Banke, o svakom povećanju izloženosti Banke prema licu povezanom s Bankom i o tome obaveštava Upravni odbor Banke;
- sprovodi poslovnu politiku i strategiju Banke donošenjem odgovarajućih poslovnih odluka;
- sprovodi strategiju i politike upravljanja rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanjem njihove primene i izveštava Upravni odbor u vezi s tim aktivnostima
- analizira sistem upravljanja rizicima i najmanje tromesečno izveštava Upravni odbor Banke o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima;
- najmanje jednom u toku poslovnog tromesečja podnosi Upravnom odboru banke pregled poslovnih aktivnosti, bilans stanja i bilans uspeha banke;
- donosi poslovničke o svom radu;
- obezbeđuje da svi zaposleni budu upoznati s propisima i drugim aktima Banke kojima se uređuju njihove radne obaveze;
- obezbeđuje sigurnost i redovno praćenje sistema informacione tehnologije Banke i trezorskog poslovanja Banke;
- odlučuje o učešću u sanaciji, prinudnom i vansudskom poravnanju nad preduzećima koja su dužnici Banke;
- imenuje i razrešava zaposlene na poslovima sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima i utvrđuje njihove zarade;

- predlaže Upravnom odboru donošenje odluke o nabavci, odnosno kupovini i prodaji osnovnih sredstava i investicionih nekretnina čija vrednost u momentu kupovine i/ili prodaje ne spada u nadležnost i odlučivanje Skupštine,
- bez odlaganja informiše Upravni odbor Banke i Narodnu banku Srbije o svakom pogoršanju finansijskog stanja Banke ili postojanju opasnosti od tog pogoršanja, kao i o drugim činjenicama koje mogu znatno uticati na finansijsko stanje Banke;
- u okviru limita određenog Odlukom Upravnog odbora donosi odluke o otpisu osnovnih sredstava, otpisu sumnjivih i spornih potraživanja predloženih od strane organa Banke nadležnih za sačinjavanje takvih predloga, uključujući i predloge Komisije za popis i procenu osnovnih sredstava i potraživanja Banke.
- u skladu sa Odlukom Upravnog odbora donosi odluke o prenosu i/ili prodaji potraživanja Banke;
- sprovodi plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja i plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja, njihovo revidiranje u skladu sa poslovnim promenama, redovno testiranje;
- obezbeđuje sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala i njegovu usklađenost sa strateškim ciljevima poslovanja.

Odbor za praćenje poslovanja Banke (Odbor za reviziju)

- analizira godišnje izveštaje i druge finansijske izveštaje Banke koji se Upravnom odboru Banke podnose na razmatranje i usvajanje;
- analizira i usvaja predloge strategija i politika Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i sistemom unutrašnjih kontrola koje se Upravnom odboru Banke podnose na razmatranje i usvajanje;
- analizira i nadzire primenu i adekvatno sprovođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola;
- najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbor o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima, kao i da predlaže način na koji će se otkloniti te nepravilnosti, odnosno unaprediti politike i procedure za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola;
- na predlog Upravnog ili Izvršnog odbora Banke ili spoljnog revizora Banke razmatra ulaganja i aktivnosti Banke;

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

- Analizira i mesečno prati bilans Banke sa gledišta obezbeđenja:
  - ročne usklađenosti aktive i pasive,
  - likvidnosti i solventnosti,
  - sigurnosti u poslovanju i profitabilnosti i
  - zaštite od rizika u poslovanju Banke.
- Mesečno prati kretanja u bilansu stanja i bilansu uspeha Banke i predlaže mere u cilju povećanja profitabilnosti Banke:
  - politike kamatnih stopa, provizija i naknada Banke,
  - zaštite Banke od tržišnih rizika (kamatni i valutni rizik)
- Analizira kvalitet aktive Banke sa gledišta naplativosti kredita i kamata i predlaže Izvršnom odboru Banke rešenja i potrebne mere radi poboljšanja kvaliteta aktive,
- Analiza promene u pasivi bilansa Banke i predlaže Izvršnom odboru Banke rešenja i potrebne mere radi poboljšanja kvaliteta pasive, sa gledišta:
  - obima depozita,

- potrebe dokapitalizacije, odnosno emisije akcija Banke,
- opravdanosti emisije dugoročnih i kratkoročnih hartija od vrednosti Banke.
- Analizira ukupan kreditni portfolio Banke sa gledišta izloženosti Banke kreditnom riziku i predlaže mere Izvršnom odboru Banke.
- Razmatra nove razvojne planove Banke i njihov uticaj na bilans, odnosno aktivu i pasivu Banke,
- Razmatra ostvarivanje godišnjih planova Banke,
- Podnosi Izvršnom odboru Banke izveštaje o stanju i promenama u aktivu i pasivi i predlaže mere i aktivnosti za usklađivanje ročne strukture, održavanje likvidnosti, upravljanje rizicima, povećanju profitabilnosti i druge izveštaje.

Kreditni odbor

- Donosi odluke o odobravanju svih vrsta dinarskih i deviznih kredita, garancija, akreditiva i drugih oblika jemstva, na osnovu internih akata Banke i u skladu sa Zakonom o bankama i odlukama Narodne banke Srbije;
- Podnosi Izvršnom Odboru mesečne izveštaje o:
  - obimu odobrenih kredita,
  - druge izveštaje u vezi rada Kreditnog odbora.
- Obavlja i druge poslove po nalogu Izvršnog odbora Banke

Organizacioni delovi Banke koji učestvuju u sistemu upravljanja rizicima:

- Sektor za upravljanje rizicima
- Sektor za procenu kreditnih aplikacija
- Sektor za poslove sa privredom
- Sektor za poslove sa stanovništvom i upravljanje mrežom
- Sektor za upravljanje sredstvima
- Sektor finansijske kontrole
- Sektor za informacione sisteme i infrastrukturu
- Sektor poslova podrške
- Sektor administracije
- Sektor organizacije
- Sektor za naplatu potraživanja
- Sektor ljudskih resursa i pravnih poslova
- Sektor korporativnih poslova
- Sektor unutrašnje revizije
- Sektor za kontrolu usklađenosti poslovanje Banke i sprečavanje pranja novca

Organi Banke nadležni za uspostavljanje, upravljanje i kontrolu sistema upravljanja rizicima:

- Upravni odbor Banke
- Izvršni odbor Banke
- Odbor za praćenje poslovanja Banke
- Kreditni odbor Banke
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO Odbor)
- Komisija za prigovore klijenata
- Komisija za sigurnost podataka
- Odbor za proizvode i cene
- Komisija za ponude i angažovanje spoljnih saradnika
- Komisija za projekte i tehnologije

- Odbor za upravljanje kriznom situacijom i održavanje kontinuiteta poslovanja
- Komisija za procenu mreže
- Komisija za praćenje naplate potraživanja
- Komisija za kontrolu pristupa
- Komisija za angažovanje advokata za DC pravne slučajeve
- Komisija za upravljanje i razvoj IT sistema

Ciljevi upravljanja rizicima

Ciljevi sistema za upravljanje rizicima Banke:

- održavanje rizičnog profila Banke na nivou unapred definisane sklonosti Banke ka rizicima,
- stabilnost Banke i maksimizacija odnosa prinosa/rizik za Banku,
- obezbeđenje dovoljnog nivoa regulatornog kapitala u skladu sa sklonostima ka preuzimanju rizika, i preraspodeli ostatka kapitala u skladu sa rizicima koje je Banka preuzela,
- adekvatno izveštavanje nadležnih organa Banke o upravljanju rizicima u Banci,
- Razvoj potrebnih sistema/infrastrukture/metodologije za utvrđivanje rizika

Principi upravljanju rizicima

Osnovni principi za upravljanje rizicima su sledeći:

- Postojanje posebno definisanih procesa za upravljanje svim vrstama rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju,
- Jasno definisanje nadležnosti i odgovornosti svih organizacionih delova koji učestvuju u sistemu upravljanja rizicima,
- Jasno organizaciono razdvajanje osnovnih funkcija unutar sistema upravljanja rizicima: funkcije preuzimanje rizika, funkcije nezavisne procena rizika, funkcije odlučivanja, funkcije podrške, funkcije naplate, funkcije izveštavanja i funkcije nezavisne kontrole i nadzora,
- Paralelna i sinhronizovana primena limita za upravljanje rizicima,
- Primena adekvatnih postupaka za identifikovanje, procenu, praćenje, ublažavanje i kontrolu upravljanja rizicima, kao i postavljanje adekvatnog sistema za izveštavanje o upravljanju rizicima.

2.1. Registar rizika

Osnovni rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju su:

- Kreditni rizik (koji uključuje rizik izmirenja/ispоруke i rizik druge ugovorne strane)
- Kreditno devizni rizik
- Rezidualni rizik
- Devizni rizik i ostali tržišni rizici
- Rizik likvidnosti,
- Kamatni rizik,
- Operativni rizik
- Rizik izloženosti (koncentracije),
- Rizici ulaganja
- Rizik zemlje,
- Rizik smanjenja vrednosti potraživanja

- Rizik usklađenosti poslovanja
- Reputacioni rizik
- Strateški rizik

Kreditni rizik – Kreditni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema banci. Kreditni rizik banke je uslovljen kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja banke.

Rizik izmirenja/ispоруke – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu transakcija vezanih za dužničke/vlasničke hartije od vrednosti (izuzev repo i reverse repo ugovora i ugovora o davanju i uzimanju u zajam hartija od vrednosti) kod kojih postoji neusklađenost između momenta isplate i isporuke.

Rizik druge ugovorne strane – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjenja novčanih tokova transakcije.

Rezidualni rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled okolnosti da tehnike ublažavanja (kreditnog) rizika mogu da budu manje efikasne nego što je očekivano, odnosno da njihovo korišćenje neadekvatno utiče na umanjenje svih rizika kojima je Banka izložena.

Kreditno devizni rizik - predstavlja verovatnoću da će Banka pretrpeti gubitak usled neizvršavanja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaje usled negativnog uticaja depresijacije kursa dinara na finansijsko stanje dužnika.

Tržišni rizici – rizici mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu gubitaka u okviru bilansnih i vanbilansnih pozicija usled promene uslova na tržištu. Tržišni rizik obuhvata rizike iz knjige trgovanja, devizni rizik i robni rizik.

Devizni rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled promene deviznog kursa, a banka mu je izložena po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knizi i u knjizi trgovanja.

Rizici iz knjige trgovanja – tržišni rizici po osnovu poslovnih aktivnosti iz knjige trgovanja koji obuhvataju: cenovni rizik (opšti i specifični) i rizik prekoračenje limita izloženosti po osnovu aktivnosti trgovanja.

- **Cenovni rizik** – rizik po osnovu promene cene hartija od vrednosti (HOV) koje su raspoređene u knjigu trgovanja. Cenovni rizik po osnovu dužničkih HoV - predstavlja rizik promene cena dužničkih HoV usled promene kamatnih stopa. Cenovni rizik po osnovu vlasničkih HoV- je rizik promene cena vlasničkih HoV.

Razlikujemo:

a) Specifični cenovni rizik - rizik da će se cena dužničke/vlasničke HoV promeniti usled faktora koji se odnose na njenog Emitenta (Izdavaoca hartije) ili Emitenta finansijskog instrumenta koji je predmet Ugovora (u slučaju derivata);

b) Opšti cenovni rizik- rizik da će se cena dužničke HoV promeniti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa, odnosno da će se cena vlasničke HoV promeniti usled promene opšteg nivoa cena tih HoV.

- **Robni rizik** predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu gubitaka u okviru pozicija u robi usled kretanja cena roba na tržištu

Rizik likvidnosti – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled nesposobnosti banke da ispunjava svoje dospele obaveze. Ovo obuhvata i rizik da će Banka obezbediti izvore finansiranja tj. obaveza uz prihvatljive troškove.

Kamatni rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu pozicija iz bankarske knjige, usled nepovoljnih kretanja kamatnih stopa.

Operativni rizik – rizik nastanka negativnih efekata na kapital i finansijski rezultat Banke usled nefunkcionisanja ili neodgovarajućih:

- Internih procesa (uključujući nepostojanje ili neodgovarajuće procedure ili greške)
- Ljudi (uključujući nemarne i namerne propuste zaposlenih ili interne prevare)
- Sistema
- Spoljnih događaja (uključujući eksternu prevaru i prirodne katastrofe)

Operativni rizik uključuje pravni rizik, ali ne uključuje reputacioni i strateški rizik.

Trebalo bi istaći da događaji vezani za kreditni i tržišni rizik (kao što je otpis kredita kada klijent nije u mogućnosti da vrši plaćanje, ili gubitak proistekao iz kretanja na tržištu) se ne klasifikuju kao događaji operativnih rizika osim u slučajevima kada proizilaze iz operativnih uzroka (kao što je upotreba neispravne dokumentacije, loših procedura, prekoračenja limita itd). Smatra se da se neki događaj desio ako rezultat nekog procesa ne odgovara očekivanom rezultatu, a to odstupanje može da se pripíše operativnim uzrocima. Banka meri, odnosno procenjuje izloženost operativnom riziku uzimajući u obzir mogućnost odnosno učestalost nastanka rizika, kao i njegov potencijalni uticaj na Banku.

- **Pravni rizik** - je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled kazni i sankcija nadležnog regulatornog tela ili proisteklih iz sudskih sporova po osnovu neispunjavanja ugovornih i zakonskih obaveza.

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom faktoru rizika ili vrsti rizika, kao što su izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, privrednim granama, geografskim područjima, vrstama proizvoda i aktivnosti, instrumentima kreditne zaštite, finansijskim instrumentima, robi itd.

Rizici ulaganja – predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog velikih dugoročnih ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva.

Rizik zemlje – je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na kapital i finansijski rezultat Banke usled nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika prouzrokovane ekonomskim, političkim i socijalnim razlozima u zemlji porekla dužnika.

Rizik smanjenja vrednosti potraživanja – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku.

Rizik uskladenosti poslovanja – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propuštanja Banke da svoje poslovanje uskladi sa zakonom, podzakonskim aktima ili svojim internim aktima, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

Reputacioni rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled gubitka poverenja javnosti, odnosno, nepovoljnog stava javnosti o poslovanju Banke, nezavisno da li za to postoji osnov ili ne.

Strateški rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nepostojanja odgovarajuće poslovne politike i strategije, njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kojem Banka posluje ili izostanka adekvatnih reakcija Banke na te promene.

2.2. Strategija i plan za upravljanje kapitalom

Strategija upravljanja kapitalom Banke je vođena misijom održanja stabilnosti poslovanja Banke, osiguravajući adekvatnu likvidnost u srednjoročnom periodu, uzimajući u obzir regulatorno okruženje u kojem Banka posluje, kao i uslove na tržištu. Pri tome, Banka se pridržava propisa u vezi zahteva Bazela II koji su na snazi.

Bazel II je strukturiran oko tri Stuba:

- Stub I: minimalni kapitalni zahtevi;
- Stub II: nadzorni pregled i proces evaluacije, koji rezultira u individualnim instrukcijama kapitala; i
- Stub III: disciplina na tržištu.

Banka je usvojila sledeće definicije kapitala:

- Regulatorni kapital, Banke čini u skladu sa odlukom o adekvatnosti kapitala, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjen za odbitne stavke od kapitala
- Interni kapital, koji se bliže definiše kao:
  - Zahtevani interni kapital: iznos kapitala koji je potreban za pokriće svih rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju; (interni kapitalni zahtev za pojedinačni rizik označava iznos kapitala potreban za pokriće pojedinačnog rizika kome je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju
  - Raspoloživi interni kapital jednak je regulatornom kapitalu.

2.3. Upravljanje kreditnim rizikom

Politika upravljanja rizicima i procedura upravljanja kreditnim rizikom, kao i dokumenti banke Metodologija za obračun ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama i Uputstvo za procenu kreditne sposobnosti klijenata, devizni rizik i klasifikaciju predstavljaju okvir za uspostavljanje sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke.

Banka je usvojila Poglavlje Upravljanje kreditnim rizikom, čija je svrha da, u okviru sistema upravljanja rizicima Marfin Bank A.D. Beograd, utvrdi pravila i procedure za identifikovanje, merenje odnosno procenu kreditnog rizika i upravljanje tim rizikom.

Pristupi upravljanja kreditnim rizikom

Upravljanje kreditnim rizikom zasnovano je na primeni propisa NBS iz oblasti upravljanja kreditnim rizikom: Odluka o upravljanju rizicima, Odluka o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki i Odluka o adekvatnosti kapitala.

Banka je sprovela sledeće ciljeve i principe upravljanja kreditnim rizikom:

Ciljevi

- Uspostavljanje odgovorajuće risk kulture
- Efikasno delovanje u okviru procesa sprovođenja kvalitetnog kreditnog postupka
- Održavanje odgovarajućeg upravljanja portfolijem, merenje i praćenje procesa
- Osiguranje kvalitetne kontrole nad kreditnim rizikom
- Povećanje Bančine stope povraćaja održavanjem izloženosti kreditnom riziku unutar prihvatljivih limita

Principi

- Sistem upravljanja kreditnim rizikom omogućava efikasno upravljanje kreditnim rizikom.
- Podela nadležnosti i odgovornosti organizacionih delova Banke uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom
- Precizno definisana odgovornost lica uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom
- Nezavisnost postupka odlučivanja i nepostojanje sukoba interesa u procesu odobravanja
- Potpuna informisanost zaposlenih uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom
- Efikasne unutrašnje kontrole sistema za upravljanje kreditnim rizikom

Upravljanje kreditnim rizikom u Banci organizovano je kroz:

- upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana,
- upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija.

Upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana obuhvata:

- upravljanje kreditnim rizikom u postupku odobravanja i realizacije plasmana,
- upravljanje kreditnim rizikom u postupku praćenja i naplate plasmana.

Organizacioni delovi u funkciji upravljanja kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana :

Tip klijenta prema internoj segmentaciji klijenata Banke	Organizacioni deo
Fizička lica	Sektor za poslove sa stanovništvom i upravljanje mrežom Sektor ljudskih resursa i pravnih poslova (zaposleni Banke)
SBB klijenti	Sektor za poslove sa stanovništvom i upravljanje mrežom
Business banking	Sektor za poslove sa privredom

2.3.1 Upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Banke

U upravljanju kreditnim rizikom na nivou portfolija Banke učestvuju:

- Izvršni i Upravni odbor Banke
- Sektor za upravljanje rizicima
- Sektor finansijske kontrole
- sve organizacione jedinice Banke u čijoj nadležnosti su poslovi koji se odnose na odobravanje i praćenje plasmana

Praćenjem i identifikovanjem kreditnih rizika na nivou portfolija, Banka analizom strukture i karakteristika portfolija blagovremeno identifikuje faktore koji mogu dovesti do povećanja kreditnog rizika.

Identifikovanje kreditnog rizika na nivou portfolija Banke se sprovodi kroz utvrđivanje tekuće izloženosti kreditnom riziku na osnovu trenutnih i istorijskih podataka kao i utvrđivanjem izloženosti kreditnom riziku koji može nastupiti u budućem periodu kroz projekcije i simulacije portfolija Banke.

Interno izveštavanje, i eksterno izveštavanje po regulatornom pristupu sprovodi se u Sektoru finansijske kontrole i u Sektoru za upravljanje rizicima.

Praćenje kreditnog rizika, grupa plasmana sličnih karakteristika u pogledu kreditnog rizika, sprovodi se monitoringom portfolija u celini i po pojedinim segmentima. Praćenje na nivou Banke se sprovodi u Sektoru za upravljanje rizicima uz učešće ostalih nadležnih organizacionih delova Banke.

Interno izveštavanje koje se tiče kreditnih rizika pokriva sledeće oblasti:

- kvalitet portfolija – izveštaji o kvalitetu portfolija sadrže detaljno mišljenje o strukturi portfolija i fokusiraju se na indikatore koncentracije
- klasifikacija kredita – klasifikacija kredita po kategorijama rizika i rejting se rade minimum kvartalno. Podela po segmentima portfolija je potrebna da bi se pružio dragocen uvid u smislu izvora rizika
- rezervisanja i ispravka vrednosti po kreditima – analiza rezervisanja i ispravke vrednosti po kreditima smatra se važnom kao indikator kvaliteta portfolija i sredstvo za identifikaciju izvora pogoršanja kredita
- veliki dužnici – analiza velikih angažovanja se fokusira na znatne koncentracije prema odredjenim klijentima, kao i na uskladjenost sa propisima.

Sektor za upravljanje rizicima mesečno obaveštava Izvršni odbor o kvalitetu portfolija kao i prilikom promene nivoa rizika predlažući mere zaštite od povećanog kreditnog rizika.

2.4. Upravljanje rizikom likvidnosti

Rizik likvidnosti podrazumeva rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled nesposobnosti banke da ispunjava svoje dospele obaveze kako zbog povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava) tako i zbog otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

Nivo likvidnosti banke iskazuje se pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih potraživanja Banke prvog i drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju, bez ugovorenog roka dospeća i obaveza Banke sa ugovorenim rokom dospeća do mesec dana u odnosu na trenutak obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je usvojila Poglavlje - Upravljanje rizikom likvidnosti kao akt kojim se bliže definiše sistem upravljanja rizikom likvidnosti kome je banka izložena u svom poslovanju ali i tehnike merenja/procene rizika likvidnosti:

- analiza regulatornih izveštaja o likvidnosti,
- GAP likvidnosti - koji prati likvidnost Banke po značajnim valutama (valutama koje u ukupnom portfoliju Banke učestvuju sa preko 5%), a u koje pored domaće (RSD) valute spadaju i EUR, USD, CHF;
- Stres test koji prati uticaje različitih scenarija na kretanje likvidnosti;
- Analizu uticaja uvođenja novog proizvoda na rizik likvidnosti.

Nadležni organi Banke su usvojili i Metodologiju za izradu GAP-a likvidnosti, ali i odgovarajuće limite koji se u kontinuitetu prate i analiziraju.

2.5. Upravljanje kamatnim rizikom

Banka upravlja kamatnim rizikom u skladu sa Poglavljem - Upravljanje kamatnim rizikom koje definiše sistem i metodologije upravljanja kamatnim rizikom, nadležnosti i odgovornosti učesnika sistema, ali i kontrole koje se preduzimaju u cilju što efikasnijeg funkcionisanja sistema.

Predmet upravljanja rizikom kamatne stope predstavljaju sve pozicije iz bankarske knjige koje mogu prouzrokovati negativan efekat na rezultat i kapital Banke usled promene kamatne stope.

U cilju upravljanja izloženosti kamatnom riziku Banka koristi GAP metodologiju kamatne stope. Limiti su definisani Odlukom nadležnih organa Banke, redovno se prate i analiziraju.

Kao sastavni deo procene rizika kamatne stope Banka sprovodi stres testove efekata promene kamatnih stopa. Prilikom utvrđivanja izloženosti riziku kamatne stope u bankarskoj knjizi i limita ovog rizika, Banka procenjuje efekte promene kamatne stope na finansijski rezultat banke (bilans uspeha), kao i na ekonomsku vrednost banke, primenjujući test – standardni kamatni šok u skladu sa prirodom i nivoom rizika kojima je izložena.

2.6. Upravljanje tržišnim rizikom

Tržišni rizici predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Tržišni rizici obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti i po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

- Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled promene deviznog kursa. Poglavljem- Upravljanje deviznim rizikom banka je definisala sistem upravljanja deviznim rizikom koji se na bazi dnevnih izveštaja o pokazatelju deviznog rizika banke, stress testova i analizi uticaja uvođenja novih proizvoda na devizni rizik banke, redovno prati i procenjuje.
- Praćenje cenovnog rizika po osnovu ulaganja u hartije od vrednosti je definisano poglavljem - Upravljanje rizicima ulaganja u finansijske instrumente koje prati ulaganja kako na pojedinačnom nivou tako i na nivou portfolija finansijskih instrumenata. Predmetnim poglavljem je definisano praćenje rizika izmirenja/ispоруke, rizika druge ugovorne strane ali i cenovnog rizika.
- Banka ne ulaže u robu tako da nije izložena uticaju robnog rizika

2.7. Upravljanje operativnim rizikom

Osnovni cilj Okvira upravljanja operativnim rizicima, uz usvojene procedure za identifikovanje i merenje operativnih rizika su:

- Sprečavanje i umanjeње operativnih gubitaka
- Umanjenje obaveznog kapitala za operativni rizik
- Unapređeno upravljanje operativnim rizikom
- Postizanje usklađenosti sa Pristupom Osnovnog indikatora (BIA) i prelaz na Standardizovani pristup (SA) u budućnosti.

Osnovni principi implementacije Okvira su:

- Identifikacija i procena operativnih rizika korišćenjem (RCSA) radionica za samoprocenjivanje rizika i kontrole, periodično i AD_HOC.
- Upravljanje identifikovanim rizicima preko Planova aktivnosti (uglavnom kao deo RCSA radionica ili ad-hoc RCSA) radi kontrole / umanjeња, prenosa, izbegavanja ili suzdržavanja od operativnog rizika.
- Praćenje rizika utvrđivanjem Ključnih Indikatora Rizika i beleženjem događaja operativnih gubitaka (elektronska Baza podataka operativnih gubitaka).
- Izveštavanje o rizicima kroz kanale internog i eksternog izveštavanja MBS-a u skladu sa regulatornim zahtevima.

Predmet upravljanja operativnim rizikom je usmeren na identifikaciju kritičnih procesa i vrsta operativnih rizika koji nastaju iz tih procesa, bez obzira da li su procesi periodični ili učestali, ručni ili automatizovani, vezani za proizvode, komunikaciju, sisteme ili ljude.

3. Kapital banke

U segmentu podataka i informacija u vezi kapitala Banke, Banka objavljuje sledeće informacije:

- iznos kapitala Banke, kao i iznos osnovnog kapitala i dopunskog kapitala, s pregledom pojedinačnih elemenata kapitala i svih odbitnih stavki (prilog PI-KAP – Podaci o kapitalnoj poziciji banke);

- opis osnovnih karakteristika svih elemenata koji se uključuju u obračun kapitala (prilog PI-FIKAP – Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala banke);
- podatke i informacije o povezivanju pozicija kapitala Banke iz bilansa stanja s pozicijama kapitala Banke iz izveštaja o kapitalu (prilog PI-UPK – Podaci o povezivanju pozicija kapitala iz bilansa stanja s pozicijama iz obrasca PI-KAP).

4. Adekvatnost kapitala banke i obračun kapitalnih zahteva

4.1. Kapitalni zahtevi za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane

Metodologijom za obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane definiše se postupak obračuna minimalnih kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane.

Banka će pri obračunu minimalnih kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane koristiti standardizovani pristup, koji je predviđen i opisan Odlukom o adekvatnosti kapitala, Narodne banke Srbije (u daljem tekstu: Odluka).

Osnovni cilj ove metodologije je da se definišu:

- pozicije bilansne i vanbilansne aktive Banke koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za kreditni rizik (poglavlje II Pregled pozicija aktive koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za kreditni rizik),
- pravila za segmentaciju bilansne i vanbilansne aktive po klasama i podklasama rizičnosti i način obračuna kapitalnog zahteva za kreditni rizik pre primene tehnika ublažavanja (poglavlje III Pravila za definisanje klasa i podklasa izloženosti i obračun kapitalnih zahteva pre primene tehnika ublažavanja),
- pozicije Banke koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za rizik druge ugovorne strane (poglavlje IV Pregled pozicija aktive koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za rizik druge ugovorne strane),
- pravila za primenu tehnika ublažavanja i način obračuna kapitalnog zahteva za kreditni rizik nakon primene tehnika ublažavanja (poglavlje V Pravila za primenu tehnika ublažavanja i obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik nakon primene tehnika ublažavanja),
- pravila za izradu izveštaja koji se odnose na obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane (poglavlje VI Izveštaji o obračunu kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane).

Banka je dužna da sve izloženosti koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za kreditni rizik respedi u jednu od sledećih klasa:

- 1) izloženosti prema državama i centralnim bankama;
- 2) izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave;
- 3) izloženosti prema javnim administrativnim telima;
- 4) izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama;
- 5) izloženosti prema međunarodnim organizacijama;
- 6) izloženosti prema bankama;
- 7) izloženosti prema privrednim društvima;
- 8) izloženosti prema fizičkim licima;
- 9) izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima;

- 10) dospela nenaplaćena potraživanja;
- 11) visokorizične izloženosti;
- 12) izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica;
- 13) izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove;
- 14) ostale izloženosti.

Polazna pretpostavka za pravilno formiranje klasa izloženosti prethodno je razdvajanje pozicija bilansne aktive i vanbilansnih stavki koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za kreditne rizike na tzv. pozicije računa i pozicije plasmana. Razdvajanje je neophodno izvršiti zbog daljeg različitog tretmana ovih pozicija u smislu potrebne količine dodatnih informacija na osnovu kojih se vrše dalja razgraničavanja na definisane klase i podklase izloženosti.

Za definisanje klasa izloženosti i daljeg obračuna kapitalnih zahteva za kreditne rizike koriste se sledeći izveštaji iz core sistema banke:

- Izveštaj 1821
- Zaključni list

Oba navedena izveštaja se povlače iz core sistema Banke na isti datum, za koji se i obračunavaju kapitalni zahtevi za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane.

Banka, radi prilagođavanja aktive ponderisane kreditnim rizikom za efekte tehnika ublažavanja tog rizika, koristi sledeće instrumente kreditne zaštite:

- Sredstva obezbeđenja u obliku finansijske imovine, kao instrumente materijalne kreditne zaštite i
- Garancije, kao oblik nematerijalnih instrumenata kreditne zaštite.

Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala definiše se postupak obračuna internih kapitalnih zahteva za kreditni rizik.

Banka je odlučila da za računanje internog kapitalnog zahteva koristi pristup koji već koristi za računanje minimalnih kapitalnih zahteva, uzimajući u obzir složenost odabrane metodologije, kao i trenutnu strukturu i veličinu kreditnog portfolija:

- ukupna obračunata rizična aktiva iznosi 35% od ukupne aktive (vrednosti izloženosti)
- 60% ukupne bruto aktive je sa ponderom rizika 100% i 150% (69% kada se isključe klase izloženosti prema bankama, državama i centralnim bankama)
- 88% problematičnih plasmana Banke je već pokriveno ispravkom vrednosti (60%) i rezervom iz dobiti (28%)
- svega 4% od ukupne neto aktive je prilagođeno tehnikama ublažavanja kreditnog rizika

Iznos procene moguće potcenjenosti internog kapitalnog zahteva za kreditni rizik usled primene standardizovanog pristupa Banka utvrđuje primenom modifikovanog standardizovanog pristupa u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke. Modifikacija standardizovanog pristupa podrazumeva primenu različitih pondera kreditnog rizika za pojedine pozicije bilansne aktive i vanbilansnih stavki, u odnosu na one definisane Odlukom, i to:

- 1) Promena pondera kreditnog rizika za klasu dospela nenaplaćena potraživanja, sa ponderom 100% na 125%, za plasmane sa kašnjenjem preko 180 dana (88% problematičnih plasmana sa ponderom rizika 100% je u docnji većoj od 180 dana)

2) Promena pondera kreditnog rizika za klasu fizička lica sa 75% na 80%.

Banka povećava minimalni kapitalni zahtev za obračunati efekat, i to:

- 1) Za klasu dospela nenaplaćena potraživanja RSD 20.808 hiljada
- 2) Za klasu fizička lica RSD 23.076 hiljada.

Banka povećava kapitalni zahtev za obračunati efekat stress testa koji podrazumeva testiranje visine kapitalnog zahteva u slučaju smanjenja vrednosti nekretnina za 10% (RSD 1.656 hiljada).

Ukupan interni kapitalni zahtev za kreditni rizik na dan 31.12.2014. godine iznosi RSD 1.490.788 hiljada.

4.2. Kapitalni zahtevi za tržišne rizike

Kapitalni zahtev za tržišne rizike čini zbir kapitalnih zahteva:

- za cenovni rizik za poslovne aktivnosti iz knjige trgovanja,
- za devizni rizik za sve poslovne aktivnosti,
- za robin rizik za sve poslovne aktivnosti.

Banka je u svom poslovanju izložena samo deviznom riziku, stoga se kapitalni zahtev obračunava samo za ovu vrstu rizika.

4.3. Kapitalni zahtev za devizni rizik

Kapitalnom zahtevu za devizni rizik podležu sve pozicije devizne imovine i deviznih obaveza banke, a koje obuhvataju:

- imovinu i obaveze iskazane u stranoj valuti,
- imovinu i obaveze iskazane u dinarima indeksirane valutnom klauzulom.

Na osnovu pregleda devizne imovine i deviznih obaveza, Banka izračunava neto otvorenu deviznu poziciju, koja predstavlja input za izračunavanje kapitalnog zahteva za devizni rizik.

Osnova za izračunavanje neto otvorene pozicije je DEV izveštaj (Dnevni Izveštaj o pokazatelju deviznog rizika banke), a čiju sadržinu propisuje Narodna banka Srbije.

Sve pozicije Banke su podeljene u kategorije Evro (EUR), SAD dolar (USD), Švajcarski franak (CHF), Ostale valute i Zlato. Za svaku kategoriju se utvrđuje otvorena pozicija kao zbir neto spot pozicije, neto forvard pozicije i pozicije opcija. Ukoliko je za određenu valutu zbir navedenih stavki veći od nule neto pozicija u toj valuti je duga; u suprotnom je pozicija kratka.

Ukupna duga devizna pozicija Banke predstavlja zbir svih njenih neto dugih pozicija u pojedinim valutama, dok ukupna kratka devizna pozicija Banke predstavlja zbir svih njenih neto kratkih pozicija u pojedinim valutama.

Ukupna neto otvorena devizna pozicija banke predstavlja apsolutnu vrednost ukupne duge, odnosno ukupne kratke devizne pozicije, zavisno od toga koja je apsolutna vrednost veća.

Minimalni kapitalni zahtev za devizni rizik Banka računa ako je zbir ukupne neto otvorene pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu veći od 2% kapitala banke. Obzirom da Banka nema pozicija u zlatu iste se ne razmatraju.

$$\text{Kapitalni zahtev za devizni rizik} = \text{ukupna neto otvorena devizna pozicija} * 12\%$$

Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala definiše se postupak obračuna internih kapitalnih zahteva za devizni rizik.

Banka je odlučila da za računanje internog kapitalnog zahteva koristi pristup koji već koristi za računanje minimalnih kapitalnih zahteva, uzimajući u obzir trenutnu valutnu strukturu bilansa stanja.

Iznos procene moguće potcenjenosti internog kapitalnog zahteva za devizni rizik usled primene standardizovanih pristupa Banka utvrđuje primenom modifikovanog standardizovanog pristupa.

Interni kapitalni zahtev za devizni rizik prema ovom metodu utvrđuje se množenjem prosečne maksimalne otvorene pozicije na mesečnom nivou u poslednjih dvanaest meseci od dana obračuna kapitalnih zahteva sa 12%, ako je vrednost otvorene devizne pozicije veća od 2% u odnosu na regulatorni kapital.

Banka povećava minimalni kapitalni zahtev za obračunati efekat stres testa koji podrazumeva obračun negativnih kursnih razlika u odnosu na poziciju koju je Banka zauzela na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev (RSD 9.379,40 hiljada).

Ukupan interni kapitalni zahtev za devizni rizik na dan 31.12.2014. godine iznosi RSD 35.358 hiljada.

4.4. Kapitalni zahtevi za operativne rizike

U postupku obračuna minimalnih kapitalnih zahteva za operativni rizik primenjuje se pristup OSNOVNOG INDIKATORA (BIA) na osnovu podataka dobijenih iz revidiranih godišnjih finansijskih izveštaja.

Minimalni kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa OSNOVNOG INDIKATORA jednak je iznosu trogodišnjeg proseka indikatora izloženosti pomnoženog stopom kapitalnog zahteva od 15%. Trogodišnji prosek indikatora izloženosti predstavlja aritmetičku sredinu vrednosti tog indikatora za prethodne tri godine.

Indikator izloženosti se računa na osnovu podataka iz revidiranih godišnjih finansijskih izveštaja kao zbir neto prihoda od kamata i neto nekamatnih prihoda.

Ukoliko je za bilo koju od prethodne tri godine, indikator izloženosti bio negativan ili jednak nuli, taj iznos se ne uključuje u izračunavanje trogodišnjeg proseka, već se prosek izračunava kao odnos zbira pozitivnih vrednosti indikatora izloženosti i broja godina u kojima su ostvarene pozitivne vrednosti tog indikatora.

Indikator izloženosti ('000 din)			Prosek ('000 din)	Kapitalni zahtev ('000 din)
t-3	t -2	t-1		
2012	2013	2014		
1.533.652,68	1.251.820,04	994.860,05	1.260.110,92	189.017

Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala definiše se postupak obračuna internih kapitalnih zahteva za operativni rizik. Izabrani metod za utvrđivanje internog kapitalnog zahteva za operativni rizik je pristup osnovnog indikatora (BIA).

Banka se opredelila da u budućnosti razvija i primenjuje sopstvene metodologije za merenje, oslanjajući se na internu bazu gubitaka i sistem merenja rizika sa ciljem da pređe na standardni pristup (TSA). Banka je sproveda stres test za operativne rizike i za rezultat stress testa je uzeto 1% kapitala Banke na dan 31.12.2014. u iznosu od RSD 20.402 (u hiljadama). Na ovaj način Banka obezbeđuje pokriće gubitka koji kao posledica operativnog rizika doseže 1% kapitala Banke I procenjuje se da se takav može desiti jednom u 10 godina ili ređe.

Banka uvećava interni kapitalni zahtev na osnovu rezultata stress testa u iznosu od RSD 20.402 hiljada. Ukupan interni kapitalni zahtev za operativni rizik na dan 31.12.2014. godine iznosi RSD 237.189 hiljada.

4.5. Adekvatnost kapitala

U segmentu podataka i informacija u vezi sa adekvatnošću kapitala Banke, Banka objavljuje sledeći izveštaj:

- Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala (prilog PI-AKB).

4.6. Interni kapitalni zahtevi za rizike koji nisu obuhvaćeni Stubom I

4.6.1 Utvrđivanje materijalno značajnih rizika koji će biti uključeni u ICAAP

Bitan preduslov za analizu sposobnosti Banke da podnese rizike, je da se identifikuju i procene svi materijalni rizici kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Svrha procene rizika je da prikaže značaj i efekte preuzetih rizika.

Rizici koji nisu obuhvaćeni Stubom I, tj. rizici za koje Banka ne računa minimalne kapitalne zahteve u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, podeljeni su u dve kategorije:

- 1) Rizici koji se mogu kvantifikovati sa stanovišta izloženosti i mogućeg gubitka (rizici koji se mogu kvantifikovati):
  - Kreditno-devizni rizik
  - Rezidualni rizik
  - Rizik likvidnosti
  - Kamatni rizik
  - Rizik koncentracije
  - Rizici ulaganja
  - Rizik zemlje
  - Rizik smanjenja vrednosti potraživanja
- 2) Rizici koji se ne mogu kvantifikovati, tačnije njihovi gubici se potencijalno mogu kvantifikovati, ali njihova moguća izloženost se ne može kvantifikovati:
  - Rizik uskladjenosti poslovanja
  - Strateški rizik

- Reputacioni rizik

Za rizike, koji se mogu kvantifikovati, procena materijalnog značaja zasniva se na kvantitativnim kriterijumima, kao što sledi:

Kreditno-devizni rizik - Banka materijalnu značajnost kreditno deviznog rizika utvrđuje na osnovu učešća neto izloženosti plasmana ugovorenih u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom u ukupnoj neto izloženosti, na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev.

Pri utvrđivanju neto izloženosti plasmana ugovorenih u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom, Banka ne uključuje izloženosti prema bankama.

Ukoliko je ovo učešće veće od 20%, kreditno devizni rizik smatra se materijalno značajnim i uključuje se u proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rezidualni rizik - Banka materijalnu značajnost rezidualnog rizika utvrđuje na osnovu učešća neto izloženosti prilagođene za efekte tehnika ublažavanja kreditnog rizika u ukupnoj neto izloženosti, na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev.

Za potrebe utvrđivanja neto izloženosti prilagođene za tehnike ublažavanja kreditnog rizika, Banka analizira kreditni portfolio u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala za izračunavanje rizikom ponderisane aktive (RWA).

Ukoliko je ovo učešće veće od 20%, rezidualni rizik smatra se materijalno značajnim i uključuje se u proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rizik likvidnosti - Kapitalni zahtev za rizik likvidnosti obračunava se ukoliko je u prethodnom periodu (period opservacije jedna godina), pokazatelj likvidnosti Banke (obračunat na način definisan Odlukom o upravljanju rizicima) iznosio manje od 1, za jedan radni dan.

Kamatni rizik – Banka utvrđuje materijalnu značajnost rizika kamatne stope u bankarskoj knjizi na osnovu učešća apsolutnog marginalnog gepa po vremenskim zonama u ukupnoj bilansnoj aktivi.

Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi smatra se materijalno značajnim i uključuje se u proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rizik koncentracije - Banka materijalnu značajnost rizika koncentracije utvrđuje na osnovu učešća sume velikih izloženosti Banke (obrazac VI-LI) u ukupnoj izloženosti Banke, na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev.

Izloženost u ovom smislu, se utvrđuje u skladu sa NBS Metodologijom za izradu izveštaja o velikim izloženostima i odnosi se na neto izloženost pre primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

Ukoliko je ovo učešće veće od 20%, rizik koncentracije smatra se materijalno značajnim i uključuje se u proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rizici ulaganja - Banka je u obavezi da poštuje limite ulaganja u druga pravna lica i osnovna sredstva definisane Odlukom o upravljanju rizicima Narodne Banke Srbije.

Banka nema plan da ulaže u druga pravna lica, a osnovna sredstva nabavlja samo u svrhu redovnog poslovanja pa se rizici ulaganja ne smatraju materijalno značajnim.

Rizik zemlje - Banka materijalnu značajnost rizika zemlje utvrđuje na osnovu učešća neto izloženosti prema nerezidentima (licima sa sedištem ili prebivalištem van teritorije Republike Srbije) u ukupnoj neto izloženosti, na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev.

Ukoliko je ovo učešće veće od 20%, rizik zemlje smatra se materijalno značajnim i uključuje se u proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rizik smanjenja vrednosti potraživanja – Banka materijalnu značajnost rizika smanjenja vrednosti potraživanja utvrđuje na osnovu učešća izloženosti Banke prema otkupljenim potraživanjima (faktoring) u ukupnoj izloženosti, na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev.

S obzirom da Banka u kreditnom portfoliju nema otkupljena potraživanja, Banka smatra da rizik smanjenja vrednosti potraživanja nije materijalno značajan.

Za rizike koji se ne mogu kvantifikovati (**rizik usklađenosti poslovanja, strateški, reputacioni**), Banka obračunava rezervu u vidu dodatnih internih kapitalnih zahteva. Rezerva se postavlja kao fiksni procenat (1,5%) od ukupnih internih kapitalnih zahteva za rizike koji su materijalno značajni i mogu se kvantifikovati.

U skladu sa gore navedenim, na dan 31.12.2014, Banka sledeće rizike ne smatra materijalno značajnim: rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik zemlje, rizici ulaganja i rezidualni rizik, i za ove rizike ne vrši izdvajanje iz kapitala.

4. 6.2 Metodologija za obračun internih kapitalnih zahteva

Za potrebe merenja/procene internog kapitala za **kreditno-devizni rizik** Banka primenjuje faktor FXAOF (FX add-on factor) kojim se prilagođava interni kapitalni zahtev za kreditni rizik.

Kapitalni zahtev za kreditno devizni rizik jednak je proizvodu internog kapitalnog zahteva za kreditni rizik i faktora FXAOF.

Faktor FXAOF dobija se množenjem faktora preliivanja (F_p) sa procentom učešća neto izloženosti plasmana ugovorenih u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom u ukupnoj neto izloženosti Banke.

Faktor preliivanja (F_p) predstavlja utvrđeni faktor koji meri procenat povećanja stope neplaćanja zbog oscilacija kursa. U slučaju kada je obračunati faktor preliivanja manji od 2%, za obračun kapitalnih zahteva koristiće se fiksni procenat od 2%.

Banka povećava interni kapitalni zahtev za obračunati efekat stres testa koji podrazumeva analizu uticaja promene deviznog kursa (promena kursa od 10%).

Interni kapitalni zahtev za kreditno-devizni rizik na dan 31.12.2014. iznosi RSD 18.294 hiljada.

Interni kapitalni zahtev za **rizik likvidnosti** utvrđuje se na sledeći način:

$$CRLr = n \times 12\%$$

Gde je (n) iznos manjka likvidnih sredstava u danu kada je ostvaren pokazatelj likvidnosti niži od 1.

S obzirom da tokom 2014, pokazatelj likvidnosti Banke nije bio niži od 1, Banka nema kapitalni zahtev za rizik likvidnosti. Banka povećava kapitalni zahtev za rizik likvidnosti za obračunati efekat stres testa. Rezultati stres testa dobijaju se simulacijom pokazatelja likvidnosti usled promena na pozicijama likvidne aktive i obaveza, koje služe u obračunu pokazatelja.

Simulacija pokazatelja likvidnosti na osnovu analize scenarija podrazumeva sledeće:

- 1) smanjenje pozicije Likvidna potraživanja prvog reda za 20%;
- 2) smanjenje pozicije Likvidna potraživanja drugog reda – priznaju se samo potraživanja koja su klasifikovana u A kategoriju;
- 3) povećanje pozicije Ostale obaveze drugog reda – pretpostavka o skraćenju roka dospeća na jedan mesec za 10 najvećih deponenata (pravnih i fizičkih lica).

U skladu sa Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala, ukoliko nakon stresnog testiranja iznosi manje od 1, iznos nedostajućih sredstava pomnožen sa 12% predstavlja rezultat stres testa. S obzirom da je nakon stresnog testiranja, obračunati pokazatelj likvidnosti iznosio više od 1, rezultat stres testa je 0.

Interni kapitalni zahtev za **rizik kamatne stope** utvrđuje se na sledeći način:

Za izračunavanje kapitalnog zahteva za **rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi** Banka primenjuje promenu ekonomske vrednosti kapitala Banke izazvanu promenom kamatnih stopa od + / - 200 bps, kao opšte prihvaćeni metod u bankarskom sektoru.

Interni kapitalni zahtev za kamatni rizik utvrđuje se:

$$CR_{irr} = n * 12\%$$

Gde je (n) iznos promene ekonomske vrednosti kapitala Banke izazvan promenom kamatnih stopa od + / - 200bps u ukupnom pokazatelju (gap/ukupna aktiva) uzimajući u obzir sve vremenske zone.

Interni kapitalni zahtev za kamatni rizik na dan 31.12.2014 iznosi RSD 8.740 hiljada.

Za potrebe merenja/procene internog kapitalnog zahteva za **rizik koncentracije** Banka će primenjivati metod zasnovan na Herfindahl-Hirschmanindeksu (HHI), kao opšte prihvaćeni metod u bankarskom sektoru.

HHI, kao osnov za izračunavanje internog kapitala za rizik koncentracije, predstavlja zbir kvadrata svih procentualnih učešća velikih izloženosti Banke u ukupnom neto iznosu velikih izloženosti Banke (kreditnog portfolia).

Interni kapitalni zahtev za rizik koncentracije utvrđuje se:

$$CR_{cr} = n \times HHI \times 12\% \text{ na nivou portfolia}$$

Gde je (n) – iznos pojedinačnih neto izloženosti nakon primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

Banka povećava interni kapitalni zahtev za obračunati efekat stres testa koji podrazumeva utvrđivanje efekta rasta od 10% na velikim izloženostima Banke. U skladu sa Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala, ukoliko se, kao rezultat stres testa, propisani limit od 25% prekorači, Banka će obračunati dodatne kapitalne zahteve od 12% na iznos prekoračenja.

Nakon stres testiranja, na dan 31.12.2014, velike izloženosti Banke bile su u okviru propisanog limita.

Interni kapitalni zahtev za rizik koncentracije na dan 31.12.2014. iznosi RSD 6.574 hiljada.

5. Izloženost rizicima i pristupi za merenje (procenu) rizika

5.1. Izloženost kreditnom riziku i pristupi za merenje (procenu) kreditnog rizika

5.1.1. Status neizmirivanja obaveza

Status neizmirivanja obaveza određenog dužnika postoji kada je ispunjen bilo koji od sledećih uslova:

a) Banka smatra malo verovatnim da će dužnik u potpunosti izmiriti svoju obavezu prema njoj, bez obzira na mogućnost naplate po osnovu aktiviranja sredstava obezbeđenja, a najmanje uzimajući u obzir sledeće:

- prestanak obračunavanja kamate u skladu sa unutrašnjim aktima banke,
- delimičan ili potpuni otpis potraživanja ili obračun ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na pojedinačnoj osnovi,
- restrukturiranje potraživanja usled pogoršanja finansijskog stanja dužnika,
- nepostupanje dužnika po usvojenom planu reorganizacije u smislu zakona kojim se uređuju uslovi i način pokretanja i sprovođenja stečaja nad pravnim licima,
- stečaj ili likvidaciju dužnika,
- finansijske poteškoće dužnika - finansijsko stanje i kreditna sposobnost dužnika ugrožavaju mogućnost naplate potraživanja,

b) dužnik izmiruje obaveze sa docnjom dužom od 90 dana u materijalno značajnom iznosu.

5.1.2. Metodologija za obračun ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama

Na svaki izveštajni datum Banka identifikuje potraživanja za koja će se obračun ispravke vrednosti vršiti na pojedinačnoj osnovi (individualna procena – pojedinačno značajne kreditne izloženosti). Ova potraživanja su potraživanja od onih dužnika čiji je iznos ukupnih potraživanja na dan obračuna veći od RSD 2,5 miliona.

Za ostatak portfolia (grupa malih potraživanja ili kolektivno značajna kreditna izloženost) obračun se vrši na grupnoj osnovi (grupna procena).

Individualno mala potraživanja se dalje ujedinjuju u različite grupe potraživanja sa sličnim karakteristikama na osnovu sledećih kriterijuma:

- vrsta klijenta (fizičko lice, preduzetnik, pravno lice);
- broj dana kašnjenja (bez docnje, do 30 dana docnje, od 31 do 60 dana docnje, od 61 do 90 dana docnje, preko 90 dana docnje).

- tip kreditnog proizvoda u korišćenju;
- starost portfolija;
- kreditni rejting klijenta pravnog lica.

Za potraživanja koja ne pripadaju grupi malih potraživanja, obračun će se vršiti na grupnoj osnovi u slučaju da:

- Banka proceni da nije došlo do porasta kreditnog rizika (nepostojanje objektivnog dokaza obezvređenja);
- obračunom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos ispravke vrednosti.

Pojedinačno značajne kreditne izloženosti - Banka procenjuje na svaki izveštajni datum da li postoji objektivni dokaz da je vrednost finansijskog sredstva umanjena (obezvređena). Finansijsko sredstvo je obezvređeno i gubici po osnovu obezvređenja se priznaju samo ako postoji objektivni dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog procenjivanja sredstva i kada slučaj gubitka utiče na procenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procenjeni.

Kriterijumi koje Banka koristi da odredi da li postoji objektivni dokaz o obezvređenju uključuju:

- finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u poslovanju,
- postoje podaci o kršenju ugovora, kao što su neizmirenje obaveza, učestalo kašnjenje u otplati kamata i/ili glavnice ili neispunjavanje drugih ugovornih odredbi,
- izvršeno je restrukturiranje potraživanja zbog finansijskih teškoća dužnika, čija je posledica smanjenje inicijalno ugovorenih obaveza,
- verovatno je da će biti pokrenut stečajni postupak ili druga vrsta finansijske reorganizacije dužnika, a kao posledica lošeg finansijskog stanja dužnika,
- Banka je pokrenula sudski spor protiv dužnika,
- postoje dokazi značajnog umanjena sposobnosti dužnika za daljom otplatom kredita,
- bankrot dužnika,
- drugi objektivni dokazi koji vode do zaključka da Banka neće naplatiti ukupnu dospelu sumu.

Ako Banka utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o obezvređenju za pojedinačno značajno finansijsko sredstvo, uključuje sredstvo u grupu finansijskih sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika i grupno ih procenjuje za obezvređenje. Sredstva koja se pojedinačno procenjuju za obezvređenje i za koja se gubitak pri obezvređenju priznaje ili nastavlja da se priznaje, nisu uključena u grupno procenjivanje obezvređenja.

Ako Banka utvrdi da postoji objektivni dokaz o obezvređenju za pojedinačno značajno finansijsko sredstvo, iznos gubitka je odmeren kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova. Kao diskontni faktor, Banka koristi inicijalnu kamatnu stopu u slučajevima kada je ugovorena fiksna kamatna stopa, odnosno tekuću (sadašnju) kamatnu stopu, u slučajevima kada je sa klijentom ugovorena promenljiva kamatna stopa. U slučajevima kada je zbog finansijskih poteškoća dužnika, Banka odobrila izmenu uslova otplate, kao diskontni faktor koristi se inicijalno ugovorena kamatna stopa.

Izuzetno, u slučajevima kada su očekivani tokovi gotovine kraći od godinu dana, ispravka vrednosti može biti utvrđena kao razlika između knjigovodstvene vrednosti i očekivanih budućih novčanih tokova.

Iznos knjigovodstvene vrednosti sredstava se smanjuje upotrebom računa ispravke vrednosti i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspeha.

Grupna ispravka se obračunava i za portfolio koji je u redovnoj otplati iz razloga pokriva potencijalnih gubitaka. Ispravka za takav portfolio se obračunava tako što se klijenti svrstavaju u grupe sa sličnim karakteristikama u smislu kreditnog rizika.

Iznos gubitka od obezvređenja se izračunava kao proizvod:

- računovodstvenog salda kreditne izloženosti svake grupe i
- mogućnosti neizvršenja obaveza (PD) svake grupe.

Za potraživanja koja su na dan obračuna u docnji do 90 dana, Banka utvrđuje PD na osnovu istorijskog kretanja klijenata u prethodne dve godine. Za potraživanja koja su na dan obračuna u docnji preko 90 dana, primenjuje se PD od 100%.

PD procenti se primenjuju na neobezbeđeni deo potraživanja. Prilikom utvrđivanja visine obezbeđenja, Banka uzima u obzir sledeća sredstva obezbeđenja:

- 100% položenog depozita i
- od 60% do 90% vrednosti hipoteka u zavisnosti od primenjenog haircut-a.

Metodologija i pretpostavke korišćene za procenu budućih novčanih tokova su redovno kritički preispitivane od strane Banke kako bi se smanjile bilo kakve razlike između procenjenih gubitaka i stvarnog iskustva u ostvarivanju gubitaka.

5.1.3. Pregled granske diversifikacije

(‘000 din)

Sektor privrede	Ukupno	Od čega: dospela nenaplaćena potraživanja	Ukupna Ispravka	Ukupna rezerva
Javna administrativna tela	4.230	0	0	0
Ugostiteljske usluge	1.220.074	488.998	410.818	87.203
Administrativne aktivnosti	368.427	135.677	109.888	25.701
Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov	1.005.624	334.936	58.060	70.946
Umetnost, zabava i razonoda	259.424	151.391	119.763	32.358
Banke	1.036.878	0	147.359	6.566
Građevinarstvo	2.158.964	614.513	302.882	103.403
Obrazovanje	5.075	0	9	0
Snabdevanje električnom energijom, gasom, parno grejanje usluge održavanja	2.615	0	4	391
Finansije i osiguranje	9.124	167	171	0
Zdravstvo i socijalna zaštita	6.582	370	373	1
Građanstvo	6.684.153	912.143	852.232	122.507
Informisanje i komunikacije	26.554	861	1.206	1.839
Proizvodnja	5.296.173	2.443.583	988.327	1.316.923
Rudarstvo	2.457	0,00	1	1
Ostale uslužne delatnosti	181.396	1.905	3.348	2.461

Profesionalne, naučne i tehničke aktivnosti	381.275	124.452	84.300	42.420
Promet nepokretnosti	584.607	5.232	5.243	2.556
Transport i smeštaj robe	424.635	74.820	38.559	36.819
Vodovod, kanalizacija, upravljanje otpadom i ostale slične aktivnosti	42.954	667	1.242	97
Trgovina na veliko i malo, servis i popravka motornih vozila	5.779.743	1.546.288	1.277.767	257.927
Ostalo	227.173	0	105	190.773
Ukupno	25.708.138	6.836.003	4.401.657	2.300.892

5.1.4. Sektorska struktura pravnih lica i preduzetnika po klasama izloženosti

(‘000 din)

Sektor	Privredna društva	Fizička lica	Ostalo	Ukupno
Ugostiteljske usluge	1.125.739	94.335	0	1.220.074
Administrativne aktivnosti	302.665	65.203	559	368.427
Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov	950.848	54.226	550	1.005.624
Umetnost, zabava i razonoda	15.347	2.298	241.779	259.424
Građevinarstvo	1.988.112	152.706	18.146	2.158.964
Obrazovanje	4.668	407	0	5.075
Snabdevanje električnom energijom, gasom, parno grejanje usluge održavanja	0	2.615	0	2.615
Finansije i osiguranje	0	9.124	0	9.124
Zdravstvo i socijalna zaštita	5.802	780	0	6.582
Informisanje i komunikacije	2.046	24.508	0	26.554
Proizvodnja	4.725.248	570.925	0	5.296.173
Rudarstvo	0	2.457	0	2.457
Ostale uslužne delatnosti	11.251	13.857	156.288	181.396
Profesionalne, naučne i tehničke aktivnosti	296.746	84.524	5	381.275
Promet nepokretnosti	567.695	16.912	0	584.607
Transport i smeštaj robe	256.671	167.963	0	424.634
Vodovod, kanalizacija, upravljanje otpadom i ostale slične aktivnosti	15.992	26.962	0	42.954
Trgovina na veliko i malo, servis i popravka motornih vozila	4.809.103	970.640	0	5.779.743
Ukupno	15.077.935	2.260.443	417.327	17.755.703

5.1.5. Ukupna ispravka vrednosti i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama, kao i promene u pomenutim kategorijama u periodu 01.01.2014-31.12.2014.

(‘000 din)

		Ispravka vrednosti
Rizična bilanska aktiva	Početno stanje	4.036.357
	Ukupna povećanja	697.741
	Ukupna smanjenja	-332.441
	Krajnje stanje	4.401.657
Rizična vanbilanska aktiva	Početno stanje	0
	Ukupna povećanja	0
	Ukupna smanjenja	0
	Krajnje stanje	0

5.1.6. Raspodela izloženosti prema preostalom dospeću, ukupno i po klasama izloženosti

('000 din)

Klasa izloženosti	Dugoročne izloženosti	Kratkoročne izloženosti	Ukupno
Klasa: Država i NBS	39.165	4.324.751	4.363.915
Klasa: Banke	20.444	1.069.451	1.089.895
Klasa: Privredna društva	6.209.372	9.640.810	15.850.182
Klasa: Fizička lica	6.207.089	2.859.923	9.067.012
Klasa: Javna administrativna tela	0	4.230	4.230
Klasa: Ostalo	2.508.546	1.883.313	4.391.859
Ukupno	14.984.616	19.782.478	34.767.093

5.1.7. Raspodela izloženosti prema kategorijama klasifikacije uz prikazivanje ukupnih ispravki vrednosti i rezervi iz dobiti (aktiva koja se klasifikuje)

('000 din)

Kategorija	Ukupna izloženost	Ispravke	Rezerve
A	10.677.203	59.183	0
B	2.940.407	35.790	46.335
V	737.879	48.888	79.704
G	1.040.333	104.009	224.946
D	6.103.358	4.153.096	1.949.913
Ukupno	21.499.179	4.400.965	2.300.898

5.1.8. Pregled korišćenih rejtinga

Za potrebe obračuna rizične aktive, odnosno obračuna kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane, Banka koristi rejtinge agencije Moody's Investor Service Ltd za

izloženosti prema bankama koje imaju sedište van Republike Srbije. Za izloženosti prema bankama koje imaju sedište u Republici Srbiji, Banka postupa u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.

	<i>Nivo kreditnog kvaliteta</i>	<i>Moody's Investor Service Ltd</i>
Mapiranje dugoročnih kreditnih rejtinga u nivoe kreditnog kvaliteta (za izloženosti prema državama, centralnim bankama, bankama i privrednim društvima)	1	od Aaa do Aa3
	2	od A1 do A3
	3	od Baa1 do Baa3
	4	od Ba1 do Ba3
	5	od B1 do B3
	6	Caa1 i niže
Mapiranje kratkoročnih kreditnih rejtinga u nivoe kreditnog kvaliteta (za izloženosti prema bankama ili privrednim društvima)	1	P-1
	2	P-2
	3	P-3
	4-6	NP

5.1.9. Upravljanje kolateralima

Banka priznaje sledeće kategorije sredstava obezbeđenja:

- Direktna: Obezbeđenja koja nudi podnosilac zahteva / korisnik plasmana
- Indirektna: Obezbeđenja koja nude treća lica – Založni dužnici da bi pokrili plasmane koje koristi korisnik plasmana. Založni dužnik može istovremeno biti i solidarni ili akcesorni jemac po plasmanu, ali ne nužno. Založni dužnik može i ne mora biti potpisnik ugovora o kreditu / drugom plasmanu, a potreba potpisivanja glavnog ugovora od strane Založnog dužnika se procenjuje u svakom konkretnom slučaju.

Ispravnost sredstava obezbeđenja:

- Pravno, odnosno fizičko lice koje nudi obezbeđenje mora imati pravo na to
- Dokumentacija koja se odnosi na obezbeđenje mora biti uredno potpisana od strane ovlašćenih lica zalagodavca. Na isti način moraju biti potpisani / parafirani i svi dodaci, ispravke i izmene

Vrste obezbeđenja:

- Depoziti (dinarski i devizni)
- Garancije (koje izdaje Vlada ili prvoklasne banke)
- Menice i Ovlašćenje za ispostavljanje naloga u platnom prometu
- Hipoteka na nepokretnostima
- Jemstvo (jemstva i garancije matične firme ili trećih pravnih ili fizičkih lica)
- Zaloga pokretne imovine, potraživanja i vlasničkih udela i Ustupanje potraživanja
- Zaloga hartija od vrednosti (akcije, obveznice i ostale utržive hartije od vrednosti).

Banka prihvata i druga obezbeđenja koja nisu pomenuta na gore navedenoj listi na kojoj su istaknuta samo ona koja se najčešće koriste. Banka ima pravo da traži bilo koju drugu vrstu

obezbeđenja ili varijaciju gore navedenih za koje smatra da su neophodni da bi se na pravi način zaštitili njeni interesi.

5.1.10. Pravila za primenu tehnika ublažavanja i obračun kapitalnih zahteva nakon primene tehnika ublažavanja

Banka može vršiti prilagođavanje aktive ponderisane kreditnim rizikom za efekte tehnika ublažavanja tog rizika ako, radi smanjenja ovog rizika, koristi podobne instrumente kreditne zaštite i ako su ispunjeni uslovi za priznavanje kreditne zaštite, u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala Narodne Banke Srbije.

Iznos aktive ponderisane kreditnim rizikom obračunat nakon prilagođavanja za efekte tehnika ublažavanja tog rizika ne može biti veći od iznosa aktive ponderisane ovim rizikom obračunate pre tog prilagođavanja.

Banka, radi prilagođavanja aktive ponderisane kreditnim rizikom za efekte tehnika ublažavanja tog rizika, koristi sledeće instrumente kreditne zaštite:

- Sredstva obezbeđenja u obliku finansijske imovine, kao instrumente materijalne kreditne zaštite, i
- Garancije, kao oblik nematerijalnih instrumenata kreditne zaštite.

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine smatraju se:

- gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod Banke,
- dužničke hartije od vrednosti država ili centralnih banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting ili agencije za kreditiranje izvoza kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 4 ili bolji,
- dužničke hartije od vrednosti banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji,
- dužničke hartije od vrednosti privrednih društava s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji,
- dužničke hartije od vrednosti s raspoloživim kratkoročnim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji,
- akcije ili konvertibilne obveznice koje su uključene u glavni berzanski indeks,
- akcije ili konvertibilne obveznice kojima se trguje na priznatim berzama a koje nisu uključene u glavni berzanski indeks,
- zlato.

Garancije se smatraju podobnim instrumentima nematerijalne kreditne zaštite ako su pružaoci kreditne zaštite:

- države i centralne banke;
- teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave;
- međunarodne razvojne banke;
- međunarodne organizacije (navedene u delu Izloženost prema međunarodnim organizacijama (klasa 05)
- javna administrativna tela za koja se ponder kreditnog rizika dodeljuje na način koji je propisan za izloženosti prema državama i centralnim bankama ili za izloženosti prema bankama;
- banke;

- privredna društva, uključujući i matično društvo i podređena društva banke, s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 2 ili bolji.

5.1.11. Pregled ukupne izloženosti Banke kreditnom riziku, u bruto i neto iznosu, pre i nakon primene tehnike ublažavanja, ukupno i po klasama izloženosti

('000 din)

	<i>Bruto izloženost</i>	<i>Ispravke vrednosti, rezervisanja i potrebna rezerva</i>	<i>Neto izloženost</i>	<i>Efekti primene instrumenata kreditne zaštite</i>	<i>Neto izloženost posle primene kreditne zaštite sa zamenom pondera kreditnog rizika</i>
Ukupno	34.767.093	7.255.451	27.511.643	0	27.511.643
Bilansne pozicije	29.045.634	7.223.631	21.822.003	0	21.822.003
Vanbilansne stavke	5.711.960	31.820	5.680.140	0	5.680.140
Finansijski derivati	9.500	0	9.500	0	9.500
Klasa: Država i NBS	4.363.915	0	4.363.915	0	4.363.915
Klasa: Banke	1.089.895	150.178	939.718	0	939.718
Klasa: Privredna društva	15.850.182	4.954.239	10.895.943	0	10.895.943
Klasa: Fizička lica	9.067.013	1.441.404	7.625.608	0	7.625.608
Klasa: Javna administrativna tela	4.230	0	4.230		4.230
Klasa: Ostalo	4.391.859	709.630	3.682.229	0	3.682.229

5.1.12. Pregled izloženosti i kapitalnih zahteva po klasama izloženosti

('000 din)

	<i>Bruto izloženost</i>	<i>Neto izloženost</i>	<i>Neto izloženost posle primene kreditne zaštite sa zamenom pondera kreditnog rizika</i>	<i>Efektivna vrednost izloženosti (E*)</i>	<i>Vrednost izloženosti</i>	<i>Kapitalni zahtevi</i>

Ukupno	34.767.093	27.511.643	26.397.791	26.397.791	21.086.075	1.445.248
Bilansne pozicije	29.045.634	21.822.003	21.822.003	20.769.493	20.769.493	1.411.765
Vanbilansne stavke	5.711.960	5.680.140	5.680.140	5.618.798	307.083	33.484
Finansijski derivati	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500	0
Klasa: Država i NBS	4.363.915	4.363.915	4.363.915	4.363.915	4.324.751	0
Klasa: Banke	1.089.895	939.718	939.718	939.718	886.516	22.024
Klasa: Privredna društva	15.850.182	10.895.943	10.895.943	9.857.738	6.193.109	715.649
Klasa: Fizička lica	9.067.013	7.625.608	7.625.608	7.549.962	6.078.910	465.798
Klasa: Javna administrativna tela	4.230	4.230	4.230	4.230	0	0
Klasa: Ostalo	4.391.859	3.682.229	3.682.229	3.682.229	3.602.790	241.777

5.2. Izloženost riziku druge ugovorne strane i pristupi za merenje (procenu) rizika druge ugovorne strane

Banka izračunava aktivu ponderisanu kreditnim rizikom za izloženost riziku druge ugovorne strane po osnovu sledećih pozicija iz knjige trgovanja i bankarske knjige:

- Finansijske derivate;
- Kreditne derivate (iz knjige trgovanja);
- Transakcije po osnovu repo i reverse repo ugovora;
- Transakcije po osnovu ugovora o davanju ili uzimanju u zajam hartija od vrednosti ili robe (u daljem tekstu: transakcije davanja ili uzimanja u zajam hartija od vrednosti ili robe);
- Transakcije kreditiranja trgovine hartijama od vrednosti;
- Transakcije s dugim rokom izmirenja.

Banka za izračunavanje iznosa izloženosti gore navedenih pozicija koristi **metod tekuće izloženosti**.

Iznos aktive ponderisane kreditnim rizikom izračunava se tako što se na iznos izloženosti primenjuju ponderi kreditnog rizika za klasu izloženosti u koju je raspoređena druga ugovorna strana.

5.2.1. Pregled ukupne izloženost i kapitalnih zahteva sa osvrtom na izloženost i kapitalne zahteve po osnovu rizika druge ugovorne strane

('000 din)

	<i>Bruto izloženost</i>		<i>Kapitalni zahtevi</i>	
		<i>od čega: po osnovu rizika druge ugovorne strane</i>		<i>od čega: po osnovu rizika druge ugovorne strane</i>
Ukupno	34.767.093	9.500	1.445.248	0

Bilansne pozicije	29.045.634	0	1.411.765	0
Vanbilansne stavke	5.711.960	0	33.484	0
Finansijski derivati	9.500	9.500	0	0
Klasa: Država i NBS	4.363.915	9.500	0	0
Klasa: Banke	1.089.895	0	22.024	0
Klasa: Privredna društva	15.850.182	0	715.649	0
Klasa: Fizička lica	9.067.013	0	465.798	0
Klasa: Javna administrativna tela	4.230		0	
Klasa: Ostalo	4.391.859	0	241.777	0

5.3. Izloženost tržišnim rizicima i pristupi za merenje (procenu) tržišnih rizika

Banka ne primenjuje pristup internih modela za izračunavanje kapitalnih zahteva za tržišne rizike, tako da su sve informacije o tržišnim rizicima relevantne za objavljivanje pokrivenih kroz prethodne segmente ovog uputstva.

5.4. Izloženost operativnim rizicima i pristupi za merenje (procenu) operativnih rizika

Banka ne primenjuje napredni pristup za izračunavanje kapitalnih zahteva za operativne rizike, tako da su sve informacije o operativnim rizicima relevantne za objavljivanje pokrivenih kroz prethodne segmente ovog dokumenta.

5.5. Izloženost kamatnom riziku i pristupi za merenje (procenu) kamatnog rizika

Upravljanje rizikom kamatne stope zasnovano je na regulatornom pristupu, odnosno na primeni zahteva definisanih od strane NBS.

U cilju upravljanja izloženosti kamatnom riziku Banka koristi GAP metodologiju kamatne stope koja predstavlja razliku između kamatonosno osetljive aktive i kamatonosno osetljive pasive unutar definisanih vremenskih zona čime se prikazuje kako dve strane bilansa reaguju na promene kamatnih stopa.

Pozicije se raspoređuju prema:

- ročnosti (za pozicije sa fiksnom kamatnom stopom) ili
- vremenu preostalom do sledeće promene kamatne stope (za pozicije sa varijabilnim kamatnim stopama).

Izloženost kamatnom riziku se prati na mesečnom nivou i to u domaćoj valuti, po značajnim valutama (EUR, CHF, USD) ali i na konsolidovanom nivou.

Kamatni GAP na dan 31.12.2014 IRR GAP as of 31.12.2014	do 1 meseca up to 1 month	1-3 meseca 1-3 months	3-12 meseci 3-12 months	preko 1 god over 1 year	Kamatno neosetljive pozicije Interest non-bearing positions	Ukupno
AKTIVA / ASSETS						
Gotovina i sredstva kod centralne banke / Cash and assets held with Central bank	1.243.621				2.220.972	3.464.593
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija / Loans and receivables with banks and other financial organizations	2.902.999				396.324	3.299.323
Kredit i potraživanja od komitenata / Loans and receivables with customers	9.811.464	3.287.948	3.208.208	1.883.862	(3.594.405)	14.597.077
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika / Receivables for financial derivatives used for hedging					4.662	4.662
Nematerijalna ulaganja /Intangible assets					142.426	142.426
Nekretnine, postrojenja i oprema / Property, plant and equipment					507.980	507.980
Investicione nekretnine /Investment property					1.260.239	1.260.239
Tekuća poreska sredstva / Current tax assets					1.325	1.325
Odložena poreska sredstva / Deferred tax assets						
Ostala sredstva / Other assets	70.199				833.537	903.736
Ukupno aktiva / Total assets:	14.028.283	3.287.948	3.208.208	1.883.862	1.773.060	24.181.361
OBAVEZE / LIABILITIES						
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci /Deposits and other liabilities from banks, other financial organizations and central bank	6.535.224	1.684.571	484		105.781	8.326.060
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima / Deposits and other liabilities from other customers	2.523.638	251.597	5.323.267	872.157	2.092.130	11.062.789
Izdate sopstvene hartije od vrednosti i druga pozajmljena sredstva /Own securities issued and other loans taken					123.052	123.052
Subordinirane obaveze/Subordinated liabilities			604.791		1.109	605.900
Rezervisanja/Provisions					43.892	43.892
Tekuće poreske obaveze /Current tax liabilities						
Obaveze za poreze / Tax liabilities						
Odložene poreske obaveze/Deferred tax liabilities					19.544	19.544

Ostale obaveze /Other liabilities	1.406				200.011	201.417
Ukupno obaveze / Total liabilities:	9.060.268	1.936.168	5.928.542	872.157	2.585.519	20.382.654
GAP (ukupna aktiva - ukupna pasiva): GAP (total assets - total liabilities):	4.968.015	1.351.780	(2.720.334)	1.011.705	(812.459)	3.798.707

Limiti za GAP kamatne stope su definisani Odlukom nadležnih organa Banke, redovno se prate i analiziraju. Izveštaj Gap kamatnih stopa prezentuje se na ALCO komitetu.

Kao sastavni deo procene rizika kamatne stope Banka sprovodi stres testove efekata promene kamatnih stopa. Prilikom utvrđivanja izloženosti riziku kamatne stope u bankarskoj knjizi i limita ovog rizika, Banka procenjuje efekte promene kamatne stope na finansijski rezultat Banke (bilans uspeha), kao i na ekonomsku vrednost Banke, primenjujući test – standardni kamatni šok u skladu sa prirodom i nivoom rizika kojima je izložena.

Standardni kamatni šok predstavlja pozitivan i negativan paralelni pomak kamatnih stopa za 200 baznih poena (1bp=0,01%).

U postojećoj strukturi kamatnih GAP-ova (posmatrano na konsolidovanom nivou koji uključuje značajne valute odnosno EUR, RSD, CHF i USD) promena kamatne stope za 200 bp će usloviti promenu ekonomske vrednosti kapitala za 3,81% odnosno povećaće njenu vrednost za EUR 648.405.

Pozicija u valuti EUR Position in ccy EUR	0-1m	1-3m	3-6m	6-12m	1-2y	2-3y	3-4y	4-5y	5-7y	7-10y	10-15y	15-20y	> 20y	TOTAL
Osetljiva aktiva Sensitive Asset	115.976.148	31.182.493	25.515.461	1.007.796	2.767.647	1.845.098	2.657.015	1.771.344	3.204.089	2.136.059	715.934	477.290	0	189.256.374
Osetljiva pasiva Sensitive Liabilities	-74.905.274	-21.920.832	-9.093.492	-39.429.670	-2.761.612	-1.841.075	-271.797	-181.198	-430.541	-287.028	-41.990	-27.993	0	-151.192.502
GAP	41.070.874	9.261.661	16.421.969	-38.421.874	6.035	4.023	2.385.218	1.590.146	2.773.548	1.849.031	673.944	449.297	0	38.063.872
Basel II koeficijenti Basel II sensitivity coefficients (200 bp interest rate changes)	0,08%	0,32%	0,72%	1,43%	2,77%	4,49%	6,14%	7,71%	10,15%	13,26%	17,84%	22,43%	26,03%	
Ukupni efekat (EUR) Effects (in EUR)	32.857	29.637	118.238	-549.433	167	181	146.452	122.600	281.515	245.182	120.232	100.777	0	648.405
														Kapital Regulatoruy Capital
														17.033.564
														Ukupni efekat / Kapital (max 20%) Total effects / Regulatory Capital (max 20%)
														3,81%

5. 6. Izloženost po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

Vlasnička ulaganja u bankarskoj knjizi datiraju iz perioda prethodnog vlasnika Banke i podrazumevaju ulaganja u finansijske institucije.

Struktura ulaganja:

Ime	Vrednost u momentu pribavljanja (RSD)	Broj akcija	Knjigovodstvena vrednost 31/12/2014 (RSD)
Tržište novca	373.853	3	144.540
Beogradska berza	102.000	10	652.962
Total	475.853		797.502

Imajući u vidu da pravna lica koja se ne kotiraju na berzi ne izrađuju periodične finansijske izveštaje, ulogi se vode u knjigama prema knjigovostvenoj vrednosti akcije u skladu sa poslednjim godišnjim računom, na bazi potvrde koje izdaje pravno lice, izdavalac akcija.

Hartije imaju status slobodne za prodaju.